

221. Rábacsanak, Vasút sor 3.

(Győr-Moson-Sopron megye) B, A

2001. június 23-án helyszíni szemlét tartottunk a telken, ahol földmunkával lelőhelyet bolygattak meg. Lefényképeztük az előkerült avar kori edényt és a félbetörött kőbaltát. További részleteket tudtunk meg a bejelentésről, a helyszínen átvizsgáltuk a bányagödröket, régebbi leletekről szereztünk tudomást a lelőhely közepén álló ház (Vasút sor 3.) lakójától, majd pontosítani tudtuk az avar kori edény lelőhelyét, illetve megkaptuk az ugyanonnan előkerült kengyelt és zablaleletet.

Az egykor jóval nagyobb kiterjedésű homokdombot a Tsz régóta műveli. Szinte csak a Vasút sor 3. számú ház és udvara őrizte meg az eredeti szintet, tőle Ny-ra meredeken szakad le a felhagyott bánya növényzettel sűrűn benőtt profilja. A ház mögött K felé, még a gazdasági udvar területén két nyitott silógödör található, ezektől K (a vasút) felé ugyancsak meredek profilú, kibányászott rész található. DK-i irányban helyezkedik el a vasút és az országút felé enyhén lejtő legelő, amelynek É-i részén egy kisebb és egy nagyobb bányagödör éktelenkedik.

A homokbányászás során korábban is kerültek elő edények, egy helyi magángyűjtőhöz került, aki azonban már meghalt. Edényt találtak a ház területén fűrt kút-nál és az emésztőgödör ásásakor is. A bejelentést indikáló kézzel formált avar edény az egyik silógödör oldalából bukkant elő, ugyan itt találták a fél zablát és a talpaló nélküli kengyelt. A legelőn lévő homokgödrök területéről korai bronzkori (Makó kultúra, Figler András meghatározása) edénytöredékeket és tapasztásdarabokat gyűjtöttünk.

A szemlén részt vett Szőnyi Eszter.

TOMKA PÉTER

222. Rábaszentmihály, Csomor

(Győr-Moson-Sopron megye) Á, Kö(?), Ú

2001. március 10-én helyszíni szemlét tartottunk Rábaszentmihály határában, ahol a 2000. év folyamán a szántásban nagyobb területen szétszóródva embercsontokat észleltek és erről leletbejelentést tettek. A domboldalon, különösen a K-i és a Mérges felé eső É-i részen Árpád-kori és újkori edénytöredékeket találtunk. A dombtetőtől K-re, ahhoz közel az enyhe hajlatban embercsontokat is észleltünk a felszínen.

A lelőhely azonos Mithay Sándor 1957. évi jelentésében szereplő „Tófaszer” nevű hellyel, talán a „Kujcsár” nevűvel is (Xantus János Múzeum Régészeti Adattár 476–29, 475–69), részben azonos a Mérges határába eső úgynevezett Csepregi-domb folytatásával (Mithay 1957, Xantus János Múzeum Régészeti Adattár 405–68, Lechner 1964, Xantus János Múzeum Régészeti Adattár 114–83), ahol cserépbogrács töredékeket és embercsontokat találtak. A temető kora ismeretlen ugyan, de sekély volta inkább a középkorra jellemző.

TOMKA PÉTER

223. Rábaszentmihály, Körtefa-dűlő

(Győr-Moson-Sopron megye) Rő(?), Kö

Leletbejelentést kaptunk, hogy 2000-ben Rábaszentmihály határában római kori edénytöredékeket találtak a felszínen. Az 1:10000-es térképen beazonosítottuk a helyet: Körtefa-dűlő néven szerepel. 2001. március 10-én helyszíni szemlét tartottunk a területen. Sajnos a tömör őszi vetésben alig találtunk valamit; néhány újkori mázas cserépen kívül egyetlen, nagy valószínűséggel római korinak tartható és két, talán középkori edénytöredék fordult elő.

TOMKA PÉTER

224. Regéc, Vár

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Kk, Kú

Folytattuk a vár É-i, a 17. századi forrásokban Felsővárnak nevezett részének feltárását, valamint megkezdjük az ehhez a területhez D-ről közvetlenül csatlakozó szakaszok vizsgálatát is.

A Felsővár udvarának ÉNy-i részén részben másodlagos reneszánsz nyílászkeret-elemekből összeállított, a Ny-i épületszárny É-i egységéhez vezető rámpát tártunk fel.

Az udvar DK-i sarkában sziklalépcsőt találtunk, mely egy, a Felsővár szintjétől jóval mélyebben talált, részben falazott oldalú ciszternához vezet. A ciszterna feltárását elkezdtük.

A sziklalépcső környezetében, a K-i épületszárny D-i helyiségében, valamint az É-i torony DK-i sarkánál egy, a Felsővár utolsó alaprajzi elrendezésétől független, ívesen DNy-i irányba tartó várfalat határoztunk meg. A várfal a torony alsó, a 16. századi átépítés által nem érintett szakaszával kötésben áll, s a terület relatíve legkorábbi falazatát alkotja. A falhoz csatlakozó kutatóárkok leletanyaga megengedi annak feltevését, hogy ez a várfal a toronnyal együtt a 14. század elején épült. A várfal a toronytól D-re eső terület, tehát a jelenlegi Felsővárat nagyjából D alakban övezhette, bár a Ny-i szakasz egyelőre nem ismert. A körülkerített területen egyéb építmények nyomai egyelőre nem kerültek elő, de itt még további kutatásra van szükség. Hogy ez a relatíve legkorábbi épületrész azonos-e az első régéci várral, az csak a D-i sziklacsúcs vizsgálata után dönthető majd el.

A K-i külső várfal vizsgálata során arra a megállapításra jutottunk, hogy a várfal legalább négy építési periódusban keletkezett. Ezzel egybevág a írott források adatai is, melyek tanúsága szerint még a 17. század végén is problémák voltak a K-i várfal É-i szakaszával. A problémák ostromokból eredtek, de alighanem eredendő statikai gondok is fennálltak.

A Felsővárhoz D-ről közvetlenül kapcsolódó területeken egyelőre csak az igen vastag omladék felső részét távolítottuk el, anélkül, hogy elértük volna a vár pusztulás előtti utolsó járósíntjét.

Befejeztük az ÉNy-i bástya feltárását. Itt teljesen kitisztítottuk a bástya szűk, boltozott kazamatafolyosóját,